

Obsah

I.	Nebezpečí úrazu elektrickým proudem a druhy dotyků	11
1.	Fyziologické účinky elektrického proudu na lidský organismus	12
2.	Napěťové a proudové soustavy	14
3.	Druhy dotyků	18
a)	Jednopolový dotyk	18
	Izolovaná síť bez kapacity	18
	Síť s uzemněným středním (nulovacím) vodičem	22
	Izolovaná síť s kapacitou	22
b)	Dotyk neživých kovových částí	25
	Izolovaná síť bez kapacity	25
	Izolovaná síť s kapacitou	28
	Síť s nulovacím vodičem	28
II.	Ochrana před nebezpečným dotykovým napětím	29
4.	Ochrana živých částí před nebezpečným dotykem	30
a)	Ochrana polohou	30
b)	Ochrana zábranou	31
c)	Ochrana krytím	32
d)	Ochrana izolací	34
e)	Ochrana doplňkovou izolací	35
5.	Všeobecně o ochraně před dotykem neživých částí	35
a)	Neživé části, které se musí při obsluze uchopit rukou	36
b)	Části zařízení do 1000 V, s kterými mohou pracovat pracovníci bez elektro- technické kvalifikace	37
c)	Části zařízení do 1000 V, které obsluhují pracovníci alespoň poučení	37
d)	Části zařízení nad 1000 V	37
6.	Ochrany neživých částí u zařízení do 1000 V	38
a)	Základní stupeň ochrany	38
b)	Zvýšený stupeň ochrany	38
c)	Jednotlivé ochrany	39
	Ochrana izolací	39
	Ochrana doplňkovou izolací	40
	Ochrana polohou	40
	Ochrana zábranou	40
	Ochrana bezpečným napětím	40
	Ochrana oddělením obvodů	41
	Ochrana nulováním	42
	Ochrana zemněním v soustavách s uzemněným uzlem	100
	Ochrana zemněním v soustavách s izolovaným uzlem	106
	Ochrana chrániči	115
	Ochrana pospojováním	130
7.	Připojování ochranného a pracovního vodiče na vodovod	132
a)	Elektrické rozmrazování vodovodního potrubí	137

8.	Zvláštní požadavky na ochranu do 1000 V	139
	a) Zdravotnická zařízení	139
	b) Zemědělské objekty a závody	146
	c) Koupelny, umývárny a sprchy	149
	d) Pojízdny a převozní prostředky	152
	e) Svítilní trubice vn	157
	f) Přejchod ze soustavy 3×120 V na $3 \times 220/380$ V v Praze	161
III.	Spojování různých uzemnění	165
9.	Pracovní uzemnění u zařízení do 1000 V	165
10.	Pracovní uzemnění u zařízení nad 1000 V	167
11.	Ochranné uzemnění	167
12.	Spojování odlišných uzemnění	168
	a) Zařízení do 1000 V	168
	b) Zařízení s napětím nad 1000 V	168
	c) Zařízení s napětím do 1000 V a nad 1000 V	169
IV.	Ochrany v zařízeních nad 1000 V	171
13.	Přehled	171
	a) Ochrana izolací	171
	b) Ochrana zábranou	172
	c) Ochrana polohou	172
	d) Ochrana zemněním v soustavách, kde není přímo uzemněný uzel	172
	e) Ochrana zemněním s rychlým vypnutím v soustavách s přímo uzemněným uzlem	173
	f) Ochrana zemněním s rychlým vypnutím v soustavách, v kterých není přímo uzemněný uzel	175
	g) Ochrana uvedením na společný potenciál	175
14.	Ochrany v zařízeních vvn a vn	176
	a) Uzemnění v zařízeních vvn	180
	b) Uzemnění v zařízeních vn	181
	c) Společná zařízení v prostoru stanice	182
15.	Uzemnění v transformovných vn/vn a vn/nn a ve spínacích stanicích vn	183
16.	Uzemnění v transformovných vn/nn	183
	a) Společné uzemnění transformovny	183
	b) Samostatné uzemnění pro vn a nn v transformovně	185
	c) Stožárové transformovny	187
V.	Izolace elektrického zařízení	188
17.]	Všeobecné požadavky na izolaci	188
18.	Dovolené velikosti izolačních odporů	190
19.	Měření izolace a přehled potřebných přístrojů	191
VI.	Uzemnění a zásady uzemňování	196
20.	Zemniče	197
	a) Zemniče strojené	197
	Deskové zemniče	198
	Páskové zemniče	198
	Tyčové zemniče	199
	Mřížové zemniče	200

	b) Zemniče náhodné	201
	c) Zemní svody	203
	d) Koroze zemničů	205
	e) Zemní odpory zemničů	206
21.	Průběh napětí kolem zemničích elektrod	210
	a) Krokové napětí	212
	b) Dotykové napětí	213
	c) Prostředky a opatření ke zmenšení napětí v okolí zemničů	214
	Vhodným uspořádáním zemničů	214
	Uložení zemničů ve větší hloubce a izolování svodů	214
	Zvětšením počtu zemničů	214
22.	Měření měrného odporu půdy	215
	a) Vlastnosti a složení půdy	215
	b) Zásady měření	218
	c) Měření měrného odporu půdy zkušebním tyčovým zemničem	219
	d) Měření měrného odporu půdy Wennerovou metodou	221
23.	Zásady správného měření zemních odporů	222
	a) Měření zemního odporu voltmetrem a ampérmetrem	224
	b) Trojúhelníková metoda	224
	c) Měření zemního odporu wattmetrem a ampérmetrem	226
	d) Speciální přístroje pro měření zemních odporů	226
24.	Měření odporů zemních soustav	229
	a) Měření velkými proudy	229
	b) Přímé měření odporů zemních soustav	230
	c) Vlivy na přesnost měření	231
25.	Měření odporu uzemnění za provozu	233
VII. Hodnocení ochran před nebezpečným dotykovým napětím		235
VIII. Závěr		237
IX. Přílohy		238
	Literatura	251
	Rejstřík	252